

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 19. Caaroënses & livisenses Religioni utcumque conciliantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Optimorum Regum dominiis inhiant, ut quamplurimos secum perditum eant, æquè animorum ac corporum piratæ. Cùm verò disceptaretur de remedio perniciosorum libellorum, & censerent nonnulli eorum exemplaria per Americam spargenda esse, ad hostium insidias detegendas, sententia Societatis prævaluit assententis ignibus aut tenebris libellos hos esse adjudicandos, ne incautis pestem aliquam afflarent, aut rebellionis causa essent. Pro servata Sociorum navi actæ Deo gratiæ sunt: argumentis enim vetosimilibus postea deprehensum, piratas ex ipsa Europa eo fine venisse, ut Jesuitis in ostio fluminis Argentei insidiarentur. Sed Deo Optimo protegente factum, ut dum nauæ inter se disceptarent, an navis ad stationem, quâ se piratæ occultaverant, appellerent, venti ita faverint, ut necessariò ultrâ progrediendum fuerit. Sic evitatis insidiis subsidiarii Socii partim ad Hispanorum urbes, partim ad Barbaras nationes amandati sunt.

Socii servati.

CAPUT
XVIII.
De Gaspare
Sobrino.

Parentes.

Educatio.

Itinera.

Modestia.

Pietas.

Tolerantia.

Laus.

CAPUT
XIX.
Caaröenses
& Iivenses
Religioni
utcumque
concilian-
tur.Caaröenses
sylvæ.Iivius flu-
vius.Niezuvii
morei.

AT Gaspar Sobrinus, procuratione functus, Chilieni regni Vice-provincialis designatus, cum sex Sociis Europæis secum advectis in provinciam suam contendit, quo factum, ut Paraquaria utilissimo viro, & à me non sine laude dimittendo, imposterùm careret: nam post Chiliensæ Vice-provinciæ gubernationem ad Limani Collegii, & subinde Quitensis provinciæ regimen, evocatus, deinceps Limæ confenuit. Ejus Majores olim inter Regem Aragoniæ & nonnullos Primates Regni candidatos arbitri fuere. Pater verò, anno præteriti sæculi nonagesimo-quinto, nobilitatis deputationem, præcipuum Aragoniæ Magistratum obtinuit, & subinde totius Regni rebus rectè componendis præpositus est. A quo noster Gaspar pro pædagogò domestico Petrum Paulaçam, Archiepiscopum postea Cæsaraugustanum, accepit. Post initam Societatem, septemdecim leucarum millia navigando, & terrestri itinere decem millia cum emensum fuisse, author est Bartholomæus Tafur, Collegii Limani Rector. Quitensem provinciam regens, Beati Borgiæ urbis parochiam indeptus, ad expeditionem Maranionis magno cum Religionis Christianæ emolumento viam stravit. Dimissionem ab gubernandi onere postulanti respondit Vitellescus Generalis, Societatis regimen esse unicam ad patientiam viam. Quotidie tribus horis rerum Divinarum contemplationi insistebat. Quoties carnis motus sese prodebant, toties per mediam horam cruentè se flagellabat. Per sexdecim omninò annos vestem diurnam ad somnum captandum nunquam posuit. Diebus Sabbathinis amorem erga Deum trecentis vicibus renovabat. Ad pœnitentis & modesti animi conservationem imaginariam sibi casam infra damnatos omnes construxerat. In Quitensi regno ortas in visitatione provinciæ difficultates religiosissimè roleravit. Mutius Vitellescus Generalis ad eum consolatoriam Epistolam in hæc fermè verba scripsit. *Gaspar Sobrine macte animo, nam rectitudinem mentis & prudentem negotiorum administrationem in te uno semper observavi, observaruntq. quotquot tuam industriam Romæ in procuratione Paraquariensi, & in aula Regis Catholici, in rebus Chiliensæ regni coram perspexerunt. Utròque te gessisti sicut decet sinceram Societatis matris nostræ filium, pro quo, præter approbationem meam, spero amplissimam in Cælis mercedem tibi non defuturam. Sed hæc multò post evenere.*

INTEREA Rochus Gonfalius, alias Urvaicæ terras adiens, materiam novis Sociis, quorum adventus fama percubuerat, adornare saragebat. Primus labor fuit penetrasse ad Caaröenses sylvas, quòd cognovisset earum incolas ad Fidem capessendam, vicinorum exemplo, & Petri Romeri hortatu, utcumque esse inclinatos. Has sylvas incolebant sexaginta Casiquii, quorum plerisque persuasit, ut in spem oppidi construendi non procul uni ab aliis sementem facerent, promittensque Christianæ legis doctorem de Societate propediem concessurum, ad Iivenses per Piratiniensem agrum iter circumflexit. Iivius, torrenti similior quàm fluvio, ubi modicis anfractibus ab origine discessit, recto deinde fermè alveo in Urvaicam paulò suprâ Ibitiraquanos sese exonerat. In utraque ejus ripa & adjacentibus campis sylvæ visuntur, quas quingentæ circiter familiæ cum suis Casiquiis incolebant. Eminebat inter omnes Niezuvius, qui beneficii arte & loquacitate

effecerat,

effecerat, ut vicini populi se tanquam ducem sequerentur; vir ferox & subdolos, solertissimè hospitiis blandiebatur, ut quamplurimos sibi obnoxios haberet. Ad id hominis monstrum ex Divi Xaverii oppido & aliis locis, licentiâ vivendi alleciti, transfugerant quamplurimi Indi, Neophytorum nostrorum rebus infensi, quos omnes Niezuivius circum se habebat alebatque, ab omnibus exigens cultum sibi, tanquam Deo, exhiberi. Fictum denique factumque illi erat ingenium ad omnem fraudem insolentiamque. Is huiusmodi homo magnum impedimentum Neophytorum rebus allaturus erat, si in maleficio persisteret: quapropter Gonfalvius conceptum olim illius ad eundem consilium maturans, nihil monstri ferocitatem, nec transfugarum latronumque insidias veritus, iter periculosum suscipit, Niezuivioque ex improvise se sistens tantum potuit dicendi vi, ut tantus hostis primo statim conatu debellatus putaretur. Quem ut sibi devinceret magis, ad Divi Nicolai proximum oppidum secum duxit, procuravitque ut magno apparatu in templum induceretur. Quâ honoris exhibitione ita Societati & Religioni Christianæ conciliatum se ostendit, ut ad suos rediens templum domumque venturis Sacerdotibus erexerit, feceritque ut multi circum Casiquii in suam sententiam venirent.

DIFFICILIS erat hæc Provincia, exigebatque hominem magnanimum æquè ac prudentem: verebantur enim Socii, ne Niezuivius, nullo ferme negotio ad res Christianas inclinatus, dæmonis artibus postliminiò ad suas ineptias rediret, corrumperetque optima principia: quippe compertum erat, nullum illo in totâ Urvaicensi ditione beneficis & dæmonis consortio fuisse magis deditum; nullum illo licentiùs divinitatem affectasse; nullum numerosiorem concubinaram gregem, etiam quando templum domumque Sociis condebat, domi alere. Quamobrem cum Rochus Gonfalvius magnæ virtutis specimen ex Joannis Castillii dictis factisque cepisset, eum secum ad Niezuivii terras ducit, ipsoque Virginis Assumptæ die liviense oppidum & templum Virgini itidem in cælum Assumptæ dedicat, Magistratum creat, primores muneribus conciliat, Joannem denique Castillium oppido præfuturum antequam discederet his ferme verbis animat. *Capessè, inquit, Provinciam tuo nomini parem, ô Castilli, & in ea administranda heroico facinore te commenda. Magno antagonista te Deus juvenem & corpore infirmum committit, ut ante oculos habeas, non tuis viribus, sed Divinis pugnandum. Jam periculorum magnitudine, jam vocationis tue sorte, jam demonum insidiis dignos animos cape, & IESVM ducem patiendo sequere.* Ad hæc Castillius cum ostenderet IESV comite se nullum periculum formidare, ab amplexu Gonfalvii divellit, relinquiturque solus velut ovis inter lupos. Nec defuit optimo patri statim initio tolerandi materia, de qua re sic fermè ad Didacum Boroam scripsit. *Dici vix potest, inquit, quanta virtus in excolendis Barbaris requiratur. Quadringenta jam ferorum hominum familia convenere, quorum aliqui tentare constantiam meam cepere, sed Deo juvante nullo ferocitatis ostentamento adducar, ut à recto tramite deflectam. Utinam quod abundè est virtutis in Rocho Gonfalvio, mihi itidem sufficeret, tum iis regendis impar non forem.* Hæc Castillius. Sed Rochus Gonfalvius ad Tabatium fluvium Urvaicæ itidem influentem vocatus, reperit ad ejus ripas aliud oppidum (uti deinde factum est) construi posse: quocirca Tabatienfibus promisit instructorem de Societate missurum, cum Socii suppeterent.

TANTAS res agenti nuncium adfertur, decem de Societate Sacerdotes recèns ex Europa advectos adverso Paranâ navigare, nec procul abesse. Hoc opportuno auxilio latus, Itapnam celerrimè properat, quò, eodem fermè temporis momento, ipse & novi hospites convenere: quos omnes incredibili jucunditate amplexus, variis ludorum spectaculis ab Neophytis aliquamdiu, gratulationis remissionisque ergò, recreari voluit: deinde moniros quemadmodum cum Indis se gerent, unos in Paraquariæ metropolim, alteros in Guairaniam, quò amandabantur, dimisit. Franciscum Clavicum & Antonium Palermum abs se fata culturos Urvaicam ire iussit. Adrianus Knudius loco Alfonsi Rodericii in Caaroënsium Sacerdotem destinati Itapuzæ relictus est: quo post varia & difficilia itinera in sociû assumpto,

Niezuivius devincitur.

CAPUT
XX.
Apud livienses Rochus Gonfalvius Assumptionis oppidum condit.

Joannes Castillius oppido præficitur.

Quadringenta familiae reducantur.

CAPUT
XXI.
Apud Caaroënses Sacerdotum omnium colonia fundatur.

Subsidiarii Socii.